

NICOLAÏKERK

ONDER EEN OPEN HEMEL

Liturgie Preek van de Leek

17 september 2023

Voorganger	Diet Groothuis
Muziek	Berry van Berkum
Solist	Henk Kraaijeveld
Voorlezer	Lilith van der Velden

Last en ellende en dan toch dansen (op Bach)

Welkom

Gedicht van Czeslaw Milosz

Over het gebed

Je vraagt me hoe je kunt bidden tot iemand die niet bestaat.

Ik weet alleen dat het gebed een brug van fluweel bouwt waarover we lopen en als van een trampoline opstijgen boven landschappen met de kleur van rijp goud, omgetoverd door de magische stilstand van de zon. Die brug leidt naar de oever van de Ommekeer waar alles andersom is en het woord 'is' een betekenis onthult die wij nauwelijks voorvoelen. Let wel, ik zeg 'wij'. Daar voelt ieder afzonderlijk medelijden met anderen, verstrikt in een lichaam,

en weet dat wij ook als er geen overkant zou zijn,
evengoed die brug boven de aarde zouden opgaan.

Uit: Gedichten, gekozen, vertaald en van nawoord voorzien door
Gerard Rasch, Atlas, 2011.

Gedachten over het gebed

Neem bij jezelf even de tijd om na te gaan hoe voor jou
een gebed werkt. Bid je alleen schietgebedjes als je het
benauwd hebt, en tot wie of wat dan? Of bid je dagelijks?
Samen of alleen? Of doe je niet aan bidden?

(allen gaan staan)

Zingen

Ga mee met ons op onze wegen

Uit: Zangen van zoeken en zien, 32

Verzen 1, 3 en 4

t. Henk Jongerius (aangepast)
m. Chris van Bruggen

1. Ga mee met ons op on - ze we - gen,
ga met ons mee in de woestijn.
Schuil in een wolk, wees half ver - zwe - gen.
Toon dat je on - ze kracht wilt zijn.

3. Ga voor ons uit in nacht en duister.
Wek in ons hoop voor elke dag.
Maak je niet waar in macht en luister,
maar in een mens die op ons wacht.

4. Schenk ons het brood om van te leven.
Toon ons een mens die op jou bouwt
en onze kracht wordt tot vergeven:
Naam die ons duurzaam gaande houdt.

Kyrie op Space Oddity, David Bowie

Gloria gelezen door Lilith van der Velden

Aan de rand van het bos in de plataan verkocht de uil brieven. Ze had zeldzame brieven, vrolijke brieven, zachte brieven en venijnige brieven, brieven die niet te onderscheiden waren van een regenbui of onweer of een boterbloem, brieven die konden sissen, brieven met voelsprietten en schubben, scherpe brieven waarmee je taarten kon aansnijden, brieven die brulden, brieven die konden dienen als deur, brieven die bloeiden en verwelkten en nog veel meer brieven. Maar er kwam zelden iemand langs om een brief te kopen, en soms verkocht ze alleen een halve brief of een stukje van een brief. Dan vroeg zij: 'Wilt u een stuk met Beste of een stuk met Tot gauw?' Met haar snavel sneed ze dan een stuk uit een brief en verkocht dat.

Vaak kwam er een hele dag niet één klant. Dan maakte ze kleine stapeltjes met 'Hoe gaat het met jou?' en 'Met mij gaat het goed', want die verkocht ze nogal eens aan haastige klanten. Of zij schreef lange, ernstige brieven aan niemand in het bijzonder en legde ze in laden in een kast. Die brieven verkocht ze niet, maar las ze zelf, in de winter, als er dik sneeuw rond de plataan lag. Roerloos en met dichtgeknepen ogen dacht ze urenlang na over elk woord dat ze schreef. Als ik echt zou schrijven wat ik denk, dacht ze vaak, dan zóú ik toch dingen schrijven... Maar ze wist niet wat ze dan zou schrijven. Want wat denk ik? dacht ze. Dat wist ze nooit. Meestal sliep ze met dikke rimpels op haar voorhoofd in.

Boven haar bed hing een zin uit een brief die ze langgeleden in het bos had gevonden. Die zin las ze elke ochtend als ze wakker werd. Elke ochtend was ze weer benieuwd naar wat er precies stond. Er stond in kleine, scheve letters: *Met mij gaat het tamelijk goed.*

Als ze dat gelezen had knikte ze en kneep haar ogen even stijf dicht. Tot haar verbazing was ze het bijna altijd met die woorden eens.

Toon Tellegen. Uit: Brieven aan niemand anders. Querido, 1997.

(allen gaan staan)

Zingen

Dans mee met Moeder, Zoon en Geest • LB 706

Verzen 1 en 4

t. (aangepast) Richard Leach
v. Sytze de Vries / m. Engelse volksmelodie

1 Dans mee met Moe-der, Zoon en Geest,
kom bin-nen in hun kring,
dat wer-ve-len-de sa-men-spel
van ver voor ons be - gin.
De we-reld van van-daag is ons
van - ouds al toe-ge - dacht
als dans-vloer waar de lief-de leidt
en waar de hoop ons wacht.

4. Wij dansen mee met deze Drie,
op weg van feest tot feest.
Een jubelzang gaat in het rond
om Moeder, Zoon en Geest.
De liefde, het geloof, de hoop,
zij leiden tot dit lied:
verweven met ons leven is
de dans van deze Drie!

Verhaal De bijbel is niet voor watjes

Absalom, een zoon van David, had een zus die Tamar heette. Ze was heel mooi. Amnon, de oudste zoon van David, werd verliefd op haar. Hij werd bijna ziek van verlangen naar zijn halfzus, die nog niet was uitgehuwelijkt, maar hij zag geen kans om haar te benaderen. Nu was Amnon bevriend met zijn neef Jonadab, de zoon van Davids broer Sima, en deze Jonadab was iemand met veel ervaring. 'Zeg eens, Amnon,' vroeg hij aan de koningszoon, 'waarom ben je toch al dagenlang zo neerslachtig?' Amnon antwoordde: 'Omdat ik verliefd ben op Tamar, de zus van mijn broer Absalom.' Jonadab raadde hem aan: 'Ga op je bed liggen en doe alsof je ziek bent. Wanneer je vader dan naar je komt kijken, moet je tegen hem zeggen: "Kon Tamar maar komen om me te eten te geven. Als zij hier iets versterkends klaarmaakt zodat ik het met eigen ogen kan zien, dan zal ik wel eten.'" Dus ging Amnon op bed liggen en deed hij alsof hij ziek was. Toen de koning naar hem kwam kijken, zei Amnon tegen hem: 'Kon Tamar maar komen en hier twee hartenkoeken klaarmaken. Als zij ze me aanreikt, zal ik wel eten.' Meteen stuurde David een boodschap naar Tamar: 'Ga vlug naar Amnon en maak iets versterkends voor hem klaar.'

Tamar ging naar het huis van haar broer Amnon. Terwijl hij op bed bleef liggen, maakte ze deeg, kneedde het en vormde er onder zijn ogen harten van. Toen ze de hartenkoeken gebakken had, zette ze de schaal klaar, maar Amnon weigerde te eten. Hij stuurde alle aanwezigen weg en zei toen tegen Tamar: 'Bring de koeken hier en reik ze me met je eigen handen aan.' Tamar bracht de hartenkoeken naar het slaapvertrek van haar broer Amnon en hield ze hem voor. Maar hij greep haar beet en zei tegen haar: 'Kom, mijn zusje, kom bij me liggen.' 'Nee, mijn broer, laat dat!' riep ze. 'Raak me niet aan! Zoiets schandelijks doet men in Israël toch niet! Denk eens aan mij, wat moet er van me worden als ik van mijn eer ben beroofd? En denk eens aan jezelf, heel Israël zal schande van je spreken. Praat toch eerst met de koning, hij zal jou mijn hand heus niet weigeren.' Maar hij wilde niet luisteren naar wat ze zei, en hij overweldigde haar, verkrachtte haar en onteerde haar.

Meteen welden een diepe haat in Amnon op. Hij haatte haar zelfs meer dan hij haar eerst had liefgehad. 'Sta op, ga weg!' beet hij haar toe. Tamar riep uit: 'Dat kun je niet doen! Mij wegsturen is nog erger dan het andere dat je me al hebt aangedaan.' Maar hij wilde niet naar haar luisteren. Hij riep zijn bediende en zei: 'Laat die vrouw uit mijn ogen verdwijnen. Zet haar het huis uit en doe de deur achter haar op slot.'

Tamar droeg een veelkleurig gewaad, zoals huwbare koningsdochters dat als overkleed droegen. Toen Amnons bediende haar op straat had gezet en de deur achter haar had vergrendeld, wierp ze stof over haar hoofd en scheurde ze haar veelkleurig kleed. Ze greep naar haar hoofd en liep jammerend naar huis. Daar vroeg haar broer Absalom haar: 'Is Amnon je te na gekomen? Zwijg dan, zusje, hij is je broer; je doet er beter aan het te laten rusten.' Tamar woonde voortaan in het huis van haar broer Absalom, van het leven afgesneden.

Uit: De bijbel, vertaling NBV 2021, 2 Samuel 13: 1-20.

(allen gaan staan)

Zingen

Jij hebt, o Moeder van het leven • LB 823

Verzen 1 en 2

t. Jan Wit (aangepast)

m. Duitsland Evangelische Gezangen 1806

I Jij hebt, o Moe-der van het le - ven,
de aar-de aan de mens ge - ge - ven,
het land, de zee is haar do - mein.
Jij hebt haar aan het woord doen ko - men
om tus-sen wer-kelijk-heid en dro-men
ge - tui - ge van jouw Geest te zijn.

2. Jouw wijsheid en jouw welbehagen
bepalen 's mensen levensdagen
en wijzen haar een woonplaats aan.
Zij is ten prooi aan duizend vrezers,
toch mag zij vrij en veilig wezen
gebonden aan ons broos bestaan.

Preek

Even ademen

Solozang door Henk Kraaijeveld

Laudate Dominum in sanctis eius (psalm 150)
Monteverdi

Laudate Dominum in sanctis eius.
Laudate eum in firmamento virtutis eius.
Laudate eum in virtutibus eius.
Laudate eum in sono tubae.
Laudate eum in psalterio et citara.
Laudate eum in timpano et choro.
Laudate eum in cimbali bene sonantibus.
Laudate eum in cimbali iubilantibus.

Credo

Gedicht: 'Dansen'

Genoeg geweest

Op dit moment worden de presidenten afgezet, premiers
dictators, alle machthebbers gaan per direct
schiettuig ontmantelen en mijnen vegen, bommen rapen.
Ravage en verwoesting repareren die ze hebben
aangericht.

Levens worden afgeknald en leefgebieden
volgebouwd of tot verzengende woestijn gemaakt,
waar iedereen moet vluchten en geen wezen overleeft.
Dat is voorbij, dat stopt. Dat moet.

Bij deze ook beloofd: we proppen nooit meer
iemand in een krappe batterij, geen varken, kalf of kip.
Geen haan wordt nog versnipperd. Granen
slepen we niet langer door de wereld, voedsel groeit
waar het gegeten wordt. Regenwoud blijft leven.

Vlees wordt door fruit en groentes afgelost,
zo sparen we de grond en water. Vliegmachines zijn
op staande voet ontslagen en de knappe koppen met
hun uitgegroeide hersens halen olie, gif en plastic uit
de oceanen. Kunnen vissen ademhalen, paaien, elkaar
vinden.

Lucht geven we terug aan onze liefsten, mooisten,
blijsten:
vogels, ach! Zoveel al uitgestorven, afgeschoten, ziek.
De aarde kan niet zonder, dus vandaar voor hen
dat hommels en insecten voorrang krijgen.

Land zullen we niet meer verwoesten, lithium en kobalt
zijn niet nodig, mensen hebben benen,
kunnen lopen. Mieren is gevraagd om hen
te ondersteunen. Die hebben weet van discipline.

Dan, als de aarde en haar schepsels zijn gered,
het universum juicht, de sterren buigen, zon en maan
heel even stilstaan, ja dan gaan we dansen,
dansen zoals duiven in de lente. Samen dansen.

Diet Groothuis. Uit: Dichter nr. 25, Plint, 2022.

Geven

We vragen je ook om een financiële bijdrage, en wel voor de **Dassenwerkgroep Utrecht en 't Gooi**. De leden ervan, gemotiveerde natuurkenners, staan in onze directe omgeving paraat om in actie te komen als er een das in nood is, om jonge dasjes te zoeken van wie de moeder is doodgereden, opvang voor weesdasjes verzorgen en overleg met gemeentes en overheden te voeren over ecotunnels en gevaarlijke routes.

De gaven worden ingezameld aan het eind van de dienst in de mandjes bij de uitgang. Doneer bij voorkeur digitaal:

- scan de QR-code met je telefoon (dubbelklik op 'Donkey Mobile')
- of doneer via de [Nicolaïkerk-app](#), icoontje 'geven'.

Dankbaarheid

Als je via de Nicolaïkerk-app of QR-code op deze liturgie hebt bijgedragen aan het doel van vandaag, is het tijd om onze dankbaarheid met elkaar te delen. Kniel gerust, als je de behoefte voelt. Knielen is intiem, en gene niet nodig. We zijn hier samen.

(allen gaan staan)

Slotlied

Bron van liefde, licht en leven • LB 793

Verzen 1, 2 en 3

t. (aangepast) André Troost / m. John Zundel

1 Bron van lief-de, licht en le-ven,
voor el - kaar zijn wij ge - maakt
door jouw hand el - kaar ge - ge - ven,
door jouw vin-ger aan - ge - raakt.
Laat ons op een toe - komst ho-pen,
gaan-de - weg je te - ge - moet;
dat wij sa-men la - chend lo - pen
in een lan - ge le - vens - stoet.

2. Bron van liefde, licht en leven,
zon die hartverwarmend schijnt,
woorden vrij aan ons gegeven
trouw en teder tot het eind.
Al zou ons een vijand haten,
al gaat zelfs de liefste heen,
liefde zal ons nooit verlaten.
Jij laat ons geen dag alleen.

3. Bron van liefde, licht en leven,
laat je vreugde in ons zijn.
Is de blijdschap weggebleven,
liefde maakt van water wijn.
Dat wij dan elkaar beminnen
zo dat zelfs de dood niet scheidt.
Niets kan liefde overwinnen,
liefde heeft de eeuwigheid.

Zegen

Dansen op Bach

Nu gaan we dansen. Dansen op Bach!

Voor wie dansen lang geleden is: doe lekker mee op je eigen manier en tempo. Maar doe mee!

- Uit Ouverture in D, BWV 1068:
Air, Gavotte I, Gavotte II
- Fuga G dur, BWV 577

Na het dansen is er gelegenheid samen iets te drinken.

Diet's boeken zijn te koop.

Koster: Peter van Wermeskerken

Op de achterkant: gedicht van Katelijne Brouwer.

dit gedicht zou er niet moeten zijn, niet hoeven zijn
niet mogen zijn, dit is geen gedicht voor kinderen
dit is een gedicht voor kleine meisjes die van een gedicht
zouden moeten leren dat hun nee, nee is, hun stop, stop is
dat vaders, ooms, broers, neven ze zouden moeten beschermen
want van kleine meisjes blijf je af, van kleine jongens ook
trouwens en van grote meisjes en jongens, als een meisje
nee zegt is het nee, altijd, stop betekent stop

me too betekent: ik ook, ook ik leerde dat mijn nee niets
waard was, dat ik niets waard was, dat ik speelgoed was
een doorgeefmeisje, rape is Engels voor verkrachting, als je
niet weet wat je moet zeggen, zeg dan: ik ook, dat betekent
me too, ook ik heb dingen meegemaakt die je als meisje
niet mag meemaken, ik heb het overleefd, ik ben er nog
ik mag er zijn